

Protokoll från extra sammanträde med kyrkogårdsutskottet för Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö måndagen den 27 april 2015 på Domherren.

- Närvarande: Ordföranden Patrik Gustavsson ledamöterna, Gull-Marie Bergman, Åse Thel Åström, Thomas Knuthammar, Jan Kummu.
- Övriga närvarande: Begravningsombud Pontus Wennerberg, Kyrkogårds- och fastighetschef Jörg von Bothmer.
- Vid protokollet: Jörg von Bothmer.

Innan sammanträdet började träffades utskottets ledamöter för att titta på den mur som kalvat och rasat på Strängnäs Gamla kyrkogård.

§ 52

Att jämte ordföranden justera dagens protokoll utses ledamoten Åse Thel Åström.

§ 53

Informationsärenden

Kyrkogårdschefen informerade om att:

- möte med Kommunen genomfördes den 27 april 2015 avseende önskemål om trafikljus samt vibrationsmätning utmed Strängnäs Gamla kyrkogård då Mariefredsvägen får en "onormal" trafikbelastning från augusti 2015 fram till 2017. Kommunen har gett ett muntligt besked att trafikljus kommer att installeras på övergångsstället mellan de två delarna av Gamla kyrkogården. Däremot har kommunen inte för avsikt att mäta vibrationerna i och med att Mariefredsvägen får en "onormal" trafikbelastning från augusti 2015 fram till 2017 i och med att Södertäljevägen stängs av för trafik.
- församlingens tidigare skriftliga önskemål om skyddszoner kring Strängnäs södra kyrkogård inte har hörtsammats då exploateringsavdelningen på Kommunen hade långt framskridande planer på försäljning av markområde som ingick i den önskade skyddszonen. Ordföranden i kyrkogårdsutskottet har med anledning av detta kontaktat den politiska ledningen vilket fått till följd att kommunen bromsat upp processen med avyttringen av marken i avvaktan på ett nytt möte mellan Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö och Kommunen för att diskutera en långsiktig lösning i och kring Södra kyrkogården. Detta är viktigt för församlingen då församlingen för tillfället påbörjat arbetet med ett färdigställande av Södra kyrkogården, till att börja med en ny förplats till kapellet samt en förbättrad tillgänglighet i och kring dammen.

- etappen 1 av färdigställandet av Södra kyrkogården fortskrider och planteringsarbeten har påbörjats kring befintlig damm. Tidplanen har på grund av olika tillkommande arbeten kring dammen förlängts och slutbesiktning är bokad till den 10 juni 2015.
- trafikverket har med anledning av justering av planerna kring stationsområdet föreslagit och erbjudit sig att bekosta en flytt av nuvarande infart till ekonomigården på Gamla kyrkogården från parkeringen mot järnvägen till Djäknegatan. Denna förändring är positiv för församlingen då tillgängligheten till ekonomigården på Gamla kyrkogården blir bättre.
- byggmöte kommer att hållas onsdagen den 29 april 2015 avseende höjning av tak och installation av tilluft på ekonomigården, södra kyrkogården. Om planerat budgetpris kan hållas kommer avtal att tecknas under kommande veckan med genomförande under sommaren.

Utskottet noterar informationen och lägger den till handlingarna.

§ 54

Gamla kyrkogården, reparation av mur

Ordföranden och Kyrkogårdschefen redogjorde för hanteringen efter den uppkomna situationen med att muren mot Mariefredsvägen i kvarteret 01/02 Gamla kyrkogården, har kalvat och delvis rasat. Detta gör att muren idag innebär en stor risk för besökare som vistas i närheten av muren och måste åtgärdas snarast möjligt. Bakgrund, riskanalys samt åtgärd framgår av bilaga 1.

Ordföranden lyfte frågan kring hanteringen redan på kyrkorådet den 16 april 2015 och föreslog att muren skulle åtgärdas. Kyrkorådet beslutade att uppdra åt kyrkogårdsutskottet att se till att den skadade muren skulle åtgärdas, vilket framgår av kyrkorådets protokoll från den 16 april 2015, § 35.

Kyrkogårdschefen redogjorde vidare för hanteringen kring offertförfrågan gällande åtgärd av muren, kontakterna med Länsstyrelsen samt Strängnäs Stift.

Utskottet beslutar uppdra åt domprosten att teckna avtal med Svanå Allservice AB samt söka nödvändiga tillstånd hos Länsstyrelsen för att få åtgärda muren samt söka kyrkoantikvarisk ersättning med 75 % hos Strängnäs stift utifrån den presenterade kostnadssammanställningen i bilaga 2.

Utskottet beslutar vidare att uppdra åt ordföranden att skicka en begäran till Strängnäs Kommun gällande bullermätning i samband med att Mariefredsvägen släpps på för trafik i augusti 2015, för att säkerställa att muren inte kommer att utsättas för onormala påfrestningar.

§ 55

Övriga ärenden

Ordföranden och kyrkogårdschefen lyfte frågan om invigning av etapp 1, Södra kyrkogården.

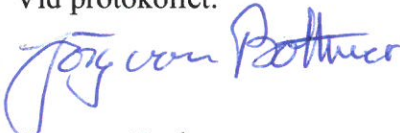
Utskottet diskuterade frågan och var eniga om att en sådan skulle ske någon gång under mitten/slutet av september månad 2015. Ordföranden lyfte också frågan om någon i utskottet skulle vara intresserad att delta i planeringen inför en sådan invigning och meddelade att i det fall det fanns ett intresse skulle detta meddelas till kyrkogårdschefen så snart som möjligt.

Utskottet kommer att återkomma till frågan vid kommande utskottsmöte.

Ärendebalans

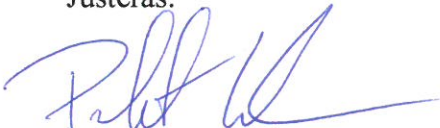
- § 15 2013 Iordningsställande av tidigare utarrenderad yta på Strängnäs södra kyrkogård.
- § 18 2014 Iordningställande av Fleetwoods grav på gamla kyrkogården.

Vid protokollet:

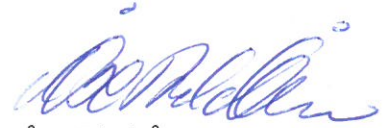

Jörg von Bothmer.

Justeras:

Patrik Gustavsson

Åse Thel Åström

Gamla kyrkogården

Strängnäs

Skador på kyrkogårdsmuren mot Mariefredsvägen i kvarteret 01/02.

Bakgrund

Under mars månad 2015 uppstod skador av allvarlig art på granitmuren som avgränsar den gamla kyrkogården från Mariefredsvägen. Muren startar från huvudentrén mot vägen och går söder ut fram till kvarteret 02 där en annan stenmur tar vid.

Bild som visar att murens inre faller samman och trycker ut granitmurskallen mot kyrkogård och gata. I det här partiet är muren deformerad.

Orsak till skadan är antagligen förändringar i grundläggningsnivån alternativt vibrationer i omgivande marklager.

Grundläggningen har klarat stora påfrestningar under lång tid då Mariefredsvägen normalt är starkt trafikerad och att järnvägen sedan 1990-talet passerar nära kyrkogården. En annan faktor som påverkat förutsättningarna under lång tid är att gatan succesivt höjts i samband med underhåll. Jämfört med tiden för murens anläggande har gatan höjts mellan 50 och 75 cm. Samtidigt fungerar muren som terrassmur mellan kyrkogården och gatan. Marken på kyrkogårdssidan ligger ca 50 cm över marken vid gatan.

Vad som nu orsakat skadorna på muren är oklart men en orsak kan vara byggtrafik på den tillfälligt avstängda Mariefredsvägen. Det kan också handla om en långsam process med knappt märkbara deformationer som nu nått en kritisk nivå med skadorna som följd.

Skadebilden framgår av text i den reviderade Vård- och underhållsplanen för den aktuella delen av kyrkogården. När planen upprättades 2013 bedömdes muren vara oskadad.

Risk

Kyrkogårdsförvaltningen vidtog omedelbart skyddsåtgärder i anslutning till muren mot gatan och in mot kyrkogården för att motverka risk för skador på tredje man.

Risken är mycket stor att granitblock faller ned på marken varför muren bör åtgärdas snarast.

Sedan lång tid finns en annan risk vid övergångsstället mellan kyrkogårdsdelarna på ömse sidor om Mariefredsvägen. Det handlar om obefintlig sikt då muren direkt söder om grinden är alldeles för hög för bra sikt.

Åtgärd

Stenmuren dokumenteras och stenarna i skalen mot gata och kyrkogård märks.

Omläggningen utförs i mindre, kortare, etapper med start från grinden.

- Muren demonteras ned till fast nivå. I några partier behöver muren tas ned till grundläggningsnivån vilket gör det möjligt att dokumentera grundläggningen som troligen är utförd som en stenpackning i grävt dike.
- Skalmurens kärna med fyllning av olika sort, inklusive skadad betongövertäckning, rensas noggrant.
- Efter eventuell förstärkning av grundläggningen återmonteras muren som en skalmur men med förbättrad sammanhållning mellan skalen. Där så behövs monteras rostfria stag med förtagning i respektive skal.
- Mellanrummet fylls med mindre sten.
- Slutligen utförs ny avtäckning av den annars öppna kärnan. På underlag av en geotextil gjuts ett nytt lock av betong med välvd form. I avtäckningen läggs ett par armeringsjärn.

Vid återläggningen sänks muren närmast grinden med ca 500 mm anpassat till nivån på anslutande murdel.

Upphandling

För att ta del av erfarna sten-entreprenörers uppfattning om lämplig åtgärd har kontakt tagits med tre entreprenörer.

På plats har metod och kostnadsnivå diskuterats.

Församlingen har beslutat att gå vidare och träffa avtal med Svanå Allservice AB, Anders Wallin.

Företaget har lång erfarenhet av arbete med stenmurar och andra stenarbeten. Vid Svinnegarn har företaget utfört om och nyläggning av kallmurar kring kyrkogården. Enköpings kyrkliga samfällighet har vitsordat företagets kompetens.

Kvicksund 2015-04-24

Arkitekt SAR/MSA Björn Norman

Bilagor:

FS	Försättssida till Vård- och underhållsplanen	2013-12-09	2015-04-24
7.1.2.0	Kvarter 01, Område 02 ut Vård- och underhållsplan för Gamla kyrkogården	2012-09-24	2015-04-24
M-10.1-02	Situationsplan Kvarter 01, Område 02	2013-12-09	
	Kostnadssammanställning	2015-04-24	

Pos	Specifikation	Mängd	Enh	Kostnad	Summa
1.0	DIREKTA KOSTNADER				
1.1	Byggarbeten				
1.1.1	Svanå Allservice Fast pris	1	st	800 000,00 kr	
1.1.2	Oförutsett 10%	10	%	80 000,00 kr	
	Delsumma 1			880 000,00 kr	880 000,00 kr
	Summa direkta kostnader				880 000,00 kr
2.0	INDIREKTA KOSTNADER				
2.1	Förslagshandlingar			10 000,00 kr	
2.3	Uppföljning under byggtiden			15 000,00 kr	
2.4	Slutbesiktning			5 000,00 kr	
2.5	Antikvarisk medverkan			15 000,00 kr	
	Delsumma 2			45 000,00 kr	45 000,00 kr
	Summa indirekta kostnader	0,048649	5%		45 000,00 kr
	SAMMANSTÄLLNING				
	Direkta kostnader				880 000,00 kr
	Indirekta kostnader				45 000,00 kr
	Delsumma				925 000,00 kr
	Mervärdesskatt 25%				231 250,00 kr
	SUMMA				1 156 250,00 kr
	Avrundat belopp				1 157 000,00 kr